

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ ตะกั่วป่า จังหวัด พังงา
ข้อมูล ณ วันที่ ๕ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายชัชวาล วิริยะนรอนันต์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๘/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบลบางไทร อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

โทรศัพท์ ๐๘๙ ๘๖๖ ๔๔๓๗ Facebook นายชัชวาล วิริยะนรอนันต์ Line ๐๘๙ ๘๖๖ ๔๔๓๗

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๖ ปัจจุบันอายุ ๖๒ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คณะ/สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์

๖. อาชีพปัจจุบัน

☐ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๑๒๓,๙๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

เป็นแปลงเรียนรู้ด้านปาล์มน้ำมันครบวงจรของนายชัชวาล วิริยะนรอนันต์ จำนวน ๑๐ ไร่ มีพื้นที่บริเวณสวนปาล์มน้ำมันมีการขุดเป็นร่องเพื่อกักเก็บน้ำในฤดูฝน และเพื่อให้น้ำในช่วงฤดูแล้งโดยการสูบน้ำเติมในร่อง ทำให้ปาล์มน้ำมันมีผลผลิตสูงและมีคุณภาพ และภายในแปลงเรียนรู้ปาล์มน้ำมันครบวงจรแห่งนี้ยังเป็นแปลงสาธิตองค์ความรู้และเทคโนโลยีจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานีพัฒนาที่ดินพังงา สาธิตการทำปุ๋ยหมัก การปรับปรุงบำรุงดิน เป็นต้น

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้การผลิตปาล์มน้ำมัน

๕. ฐานเรียนรู้การผลิตผักปลอดสารพิษ

๖. ฐานเรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดิน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตามหลักของ ศพก. โดยมีจุดเรียนรู้การผลิตปาล์มน้ำมันครบวงจร ตั้งแต่การเลือกพันธุ์ปาล์มจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันซึ่งเป็นสินค้าเกษตรหลักในพื้นที่ รวมทั้งการคำนวณต้นทุนและรายรับ-รายจ่ายในการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ ซึ่งทำให้เกษตรกรทราบถึงต้นทุนการผลิตและสามารถควบคุมต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของตนเองได้

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีแปลงตัวอย่างรูปแบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของนายสมยศ วิริยะนรอนันต์ ซึ่งแสดงรูปแบบการทำเกษตรทฤษฎีใหม่โดยปรับเปลี่ยนตามสภาพภูมิประเทศเป็นหลัก รวมทั้งเน้นความหลากหลายของกิจกรรมการเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑๐ หลักสูตร ประกอบด้วย

การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ โดยมีฐานเรียนรู้การทำบัญชีต้นทุนอาชีพในการผลิตปาล์มน้ำมัน การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าภายในแปลงซึ่งบริเวณรอบอาคารมีการจัดแสดงการให้น้ำแก่พืชในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ มินิสปริงเกลอร์ สำหรับพืชยืนต้นทั่วไป การให้น้ำแบบร่องคูสำหรับปาล์มน้ำมัน การปลูกผักปลอดภัย การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงผึ้งโพรง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงปลาเสริมรายได้ การเลี้ยงเห็ดนางแดง เทคนิคการขายพันธุ์พืชและการบริหารจัดการกลุ่ม

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดสูตรและอัตราปุ๋ยที่เหมาะสมตามความต้องการของปาล์มน้ำมัน

๒. เพื่อลดต้นทุนการผลิตการใช้ปุ๋ย

๓. เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพปาล์มน้ำมัน

๔. เพื่อสร้างความรู้และทักษะให้เกษตรกร สามารถวางแผนการจัดการปุ๋ยอย่างถูกต้อง

เนื้อหาหลักสูตร

๑. ความต้องการธาตุอาหารของปาล์มน้ำมัน อาการขาดธาตุอาหารในปาล์มน้ำมัน

๒. หลักการจัดการดินและการอนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๓. การเก็บตัวอย่างดิน

๔. หลักการเลือกชนิดปุ๋ยตามความต้องการของปาล์มน้ำมัน

๕. การคำนวณอัตราปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๖. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อความยั่งยืน

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. บรรยาย

๑.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องธาตุอาหารของพืช การจัดการดินและการจัดการปุ๋ย

๒. การสาธิตและฝึกปฏิบัติ

๒.๑ การเก็บตัวอย่างดิน

๒.๒ การคำนวณอัตราปุ๋ยจากผลการวิเคราะห์ดิน

๓. การเรียนรู้จากแปลงเกษตรกรต้นแบบ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายชัชวาล วิริยะนรอนันต์ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ทั้งในฐานะผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ และเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่สู่ระดับจังหวัด เพื่อให้แผนที่จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร โดยมีมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

๑. การจัดเตรียมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ ได้แก่ ข้อมูลด้านการผลิต ต้นทุนการผลิต ผลผลิตเฉลี่ย ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาของเกษตรกร รวมถึงการวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสทางการตลาด เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนบูรณาการในระดับจังหวัด

๒. การเข้าร่วมประชุมและนำเสนอข้อมูล เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและเวทีจัดทำแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยการนำเสนอข้อมูลสถานการณ์จริง เสนอปัญหา ความต้องการ และแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างแผนหรือโครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ เสนอ

๓. การร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางปฏิบัติของโครงการให้มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถปฏิบัติได้จริง โดยเน้นให้สอดคล้องกับ

ศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด

๔. การเชื่อมโยงและบูรณาการความร่วมมือ ประสานงานและเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการด้านทรัพยากร งบประมาณ และการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มีขั้นตอนดังนี้

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ (ชนิดพืช/สัตว์/ประมง, ปริมาณผลผลิต, ต้นทุน, รายได้, ปัญหา และโอกาส)

๒) กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ ได้แก่ ลดต้นทุนการผลิต ๒๐%, พัฒนาเกษตรกรต้นแบบอย่างน้อย ๑๐ ราย

๓) การวางแผนทางและกิจกรรม จัดทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ได้แก่ การอบรม/ถ่ายทอดเทคโนโลยี, การสาธิต, การเชื่อมโยงตลาด, การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล, การบริหารจัดการต้นทุนร่วมกัน

๔) กำหนดระยะเวลา สถานที่ และงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม การบูรณาการความร่วมมือ

๕) เชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐในพื้นที่ (สำนักงานเกษตรอำเภอ, พัฒนาที่ดิน, พาณิชย์, อบต. ภาคเอกชน และสหกรณ์บูรณาการงบประมาณและทรัพยากร ร่วมกันสนับสนุน

๖.๒ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน

๑) ประธาน ศพก. – รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และเป็นแกนกลางในการจัดทำแผน

๒) คณะกรรมการ ศพก. – ร่วมเสนอความคิดเห็นและตรวจสอบความเหมาะสมของแผน

๓) เกษตรกรต้นแบบและเครือข่ายเกษตรกร – ให้ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการจริงในพื้นที่

๔) สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด – ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการและสนับสนุนเชิงวิชาการ

๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน, กรมส่งเสริมสหกรณ์, กรมวิชาการเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ประจำปีงบประมาณ 2568

અનુવંશિક શક્તિ.

จุดเด่น 1. การลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน 2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ค.ศ.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพกและเครือข่าย				↔												สน.ภาคใต้ กักปาดนครกรมกา
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.				↔												สน.ภาคใต้ กักปาดนครกรมกา
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน				↔												สน.ภาคใต้ กักปาดนครกรมกา
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้				↔												สน.ภาคใต้ กักปาดนครกรมกา
2.การพัฒนาสื่อภาพ ศพก.			13,000													
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตปาล์มมัน	1	ฐาน	700										1 ค.ศ. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
* การเตรียมพื้นที่การคัดเลือกพันธุ์,การปลูก																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง เกษตรผสมผสาน	1	ฐาน	700										1 พ.ค. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
* การทำเกษตรผสมผสานตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตผักปลอดภัย	1	ฐาน	1,400										1 พ.ค. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
* การเลือกตามมาตรฐาน GAP																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน	1	ฐาน	700										1 พ.ค. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
* การบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง ระบบน้ำ	1	เรื่อง	6,000										1 พ.ค. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	เรื่อง											1 มิ.ย. - 30 ส.ค.			สน.ภาคใต้ กักปาด
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย			6,120													
- คัดเลือกรับรองศูนย์เครือข่าย																
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย										25						
- ปรับปรุงพัฒนา ฯลฯ													↔			

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิมๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการดำเนินการทำการเกษตรแบบเดิมๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตร เริ่มต้นจากการทำการเกษตรแบบเดิมได้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอและคุณภาพต่ำ และการใช้ปุ๋ยเคมี โดยไม่มีการคำนวณต้นทุนที่เหมาะสม ทำให้ต้นทุนสูง จึงเป็นจุดเริ่มต้นการความรู้ในการทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ ลดต้นทุนและความเสี่ยงในการทำเกษตร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

สำหรับปัญหาที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดภัยแล้ง โรคและแมลงระบาดมากขึ้น ต้นทุนการผลิตที่สูงจากการใช้ปุ๋ยเคมี ยาและแรงงานจำนวนมาก ตลอดจนราคาผลผลิตไม่แน่นอน ขึ้นลงตามตลาด ทำให้รายได้ไม่แน่นอน ตลอดจนการแข่งขันทั้งในและตลาดส่งออก จึงจำเป็นต้องมีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ จึงต้องหันมาใช้หลักวิชาการและนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้ในการผลิต

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การลดต้นทุนการผลิต โดยการใช้ปุ๋ยหมักคุณภาพสูงร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักคุณภาพสูง

๑. ผสมวัตถุดิบให้เข้ากัน ตามส่วนผสมของปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

๒. ใส่สารเร่งชุปเปอร์ พด.๑ จำนวน ๑ ชอง โดยคลุกเคล้าให้ทั่ววัตถุดิบ

๓. กองปุ๋ยหมักเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ให้มีสูงไม่เกิน ๑.๕ เมตร และฐานกว้างประมาณ ๒.๕ เมตร เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

๔. การจัดการระหว่างการหมัก การควบคุมอุณหภูมิ ช่วงแรกของการหมัก อุณหภูมิในกองปุ๋ยจะสูงขึ้น (อาจสูงถึง ๖๐-๗๐°C) ซึ่งเป็นเรื่องปกติ ควรคอยสังเกตและรักษาอุณหภูมิให้อยู่ในช่วง ๕๕-๖๕°C หากสูงเกินไปควรพลิกกองปุ๋ยเพื่อระบายความร้อน

๕. การกลับกองปุ๋ย เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยเพิ่มออกซิเจนให้ทั่วกอง ควรกลับกองปุ๋ยทุก ๗-๑๔ วัน หรือเมื่ออุณหภูมิเริ่มลดลง ซึ่งจะช่วยทำให้การย่อยสลายเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๖. การควบคุมความชื้น หากกองปุ๋ยแห้งเกินไปให้เติมน้ำ แต่หากเปียกเกินไปจนมีน้ำซึมออกมา ให้เติมวัสดุที่มีค เช่น ฟางแห้ง เพื่อช่วยดูดซับความชื้น

๗. การตรวจสอบคุณภาพของปุ๋ยหมัก สีและกลิ่น ปุ๋ยหมักที่สมบูรณ์จะมีสีน้ำตาลเข้มถึงดำสนิท และมีกลิ่นคล้ายกับดินหรือกลิ่นหอมของป่า ไม่มีกลิ่นเหม็น อุณหภูมิ อุณหภูมิในกองปุ๋ยจะเท่ากับอุณหภูมิภายนอก ซึ่งแสดงว่ากระบวนการหมักเสร็จสมบูรณ์แล้ว ลักษณะทางกายภาพ วัสดุต่างๆ จะย่อยสลายจนย่อยละเอียด และไม่เหลือเค้าเดิม เมื่อปุ๋ยหมักมีลักษณะตามที่กล่าวมา ก็สามารถนำไปใช้กับพืชได้เลย หรือนำไปตากให้แห้งสนิทแล้วร่อนเพื่อบรรจุกระสอบเก็บไว้ใช้ในภายหลังก็ได้

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การเก็บตัวอย่างดินในสวนปาล์มน้ำมันเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้เราเข้าใจสภาพดินและสามารถจัดการใส่ปุ๋ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ปาล์มน้ำมันได้รับธาตุอาหารครบถ้วนและให้ผลผลิตสูงสุด โดยมีขั้นตอนดังนี้

เวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่าง

ช่วงเวลา: ควรเก็บตัวอย่างในช่วงที่ดินยังมีความชื้นอยู่พอสมควร แต่ไม่ควรแฉะจนเกินไป

ระยะห่างจากการใส่ปุ๋ย: ควรเก็บตัวอย่างหลังจากใส่ปุ๋ยครั้งสุดท้ายไปแล้วอย่างน้อย ๓ เดือน เพื่อ

ป้องกันผลการวิเคราะห์ที่คลาดเคลื่อน

ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างดินสวนปาล์มน้ำมัน**

๑. แบ่งพื้นที่แปลงปลูก:

ถ้าสวนมีขนาดใหญ่ ควรแบ่งพื้นที่ออกเป็นแปลงย่อยๆ โดยแต่ละแปลงย่อยไม่ควรมีขนาดเกิน ๓๐ ไร่ หากสภาพพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ เช่น ที่ดอน-ที่ลุ่ม หรือดินมีสีแตกต่างกัน ควรแบ่งพื้นที่ออกเป็นโซนย่อยๆ เพื่อเก็บตัวอย่างแยกกัน

๒. กำหนดจุดเก็บตัวอย่าง:**

สำหรับปาล์มน้ำมัน ควรเก็บตัวอย่างดินย่อยจากบริเวณ ๔ จุดรอบทรงพุ่ม ของแต่ละต้น โดยเลือกต้นที่สมบูรณ์และเป็นตัวแทนของพื้นที่นั้นๆ

ในแต่ละแปลงย่อย ควรเก็บตัวอย่างดินย่อย ๑๐-๒๐ จุด เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของพื้นที่นั้นอย่างแท้จริง

วางแผนการเก็บตัวอย่างแบบสุ่มหรือแบบซิกแซกทั่วทั้งแปลง

๓. วิธีการเก็บตัวอย่าง

กวาดเศษพืช: ก่อนเก็บตัวอย่าง ให้กวาดเศษใบปาล์มหรือวัชพืชที่คลุมหน้าดินออกให้หมดก่อน

ชุดหลุมรูปตัว V: ใช้พลั่วหรือเสียมชุดหลุมรูปตัว V ลึกประมาณ ๐-๓๐ เซนติเมตร
 แชะดิน ใช้ช้อนหรือมีดชะดินจากผนังด้านใดด้านหนึ่งของหลุมให้มีความหนาเท่ากันตั้งแต่บนลงล่าง
 นำดินที่ได้ใส่ลงในถังพลาสติกที่สะอาด

ทำซ้ำขั้นตอนเดิมกับทุกจุดที่กำหนดไว้ในแปลงย่อยเดียวกัน

๔. การเตรียมตัวอย่างเพื่อส่งวิเคราะห์:

นำดินย่อยทั้งหมดที่ได้จากแปลงย่อยเดียวกันมาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน

ลดปริมาณดินโดยใช้วิธีแบ่งสี่ส่วน ให้เหลือประมาณ ๐.๕-๑ กิโลกรัม

บรรจุดินลงในถุงพลาสติกหรือถุงผ้าที่สะอาด

ติดป้ายให้ชัดเจน เขียนรายละเอียดสำคัญบนป้าย เช่น **ชื่อเจ้าของสวน, ที่อยู่, หมายเลขตัวอย่าง, อายุ
 ปาล์ม, และประวัติการใส่ปุ๋ย

นำตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการภายใน ๑-๒ วัน หากยังไม่ส่งควรฝังลมให้แห้งก่อน

การเก็บตัวอย่างดินที่ถูกต้องวิธีจะทำให้ผลการวิเคราะห์แม่นยำ และช่วยให้คุณตัดสินใจได้ว่าจะต้องใส่ปุ๋ยชนิดใดและ
 ปริมาณเท่าไร เพื่อบำรุงปาล์มน้ำมันให้ได้ผลผลิตที่ดีที่สุด

**๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมา
 ปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการ
 เปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)**

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ปาล์มน้ำมัน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓๓ ไร่
๑.๒) มังคุด	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
๑.๓) ทุเรียน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาดุก จำนวน ๒๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาหมอ จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) สุกร จำนวน ๖๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ปุ๋ยหมัก จำนวน ๑๐ ตันต่อปี

๔.๒) ปุ๋ยสั่งตัด จำนวน ๘ ตันต่อปี

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าปุ๋ยคอก	เป็นเงิน	๑,๖๐๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน	๔,๓๕๖	บาท/ไร่
๑.๓) ค่ากำจัดวัชพืช	เป็นเงิน	๗๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าแรงงาน	เป็นเงิน	๕๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๗,๑๕๖	บาท/ไร่
รายได้		๑๗,๕๐๐	บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก ได้แก่ หัวบอน,ผักบุ้ง,ผักกูด

เฉลี่ยรายได้วันละ ๓๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กลัวย่น้ำว่า

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๓๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ปาล์มน้ำมัน,ลูกสุกร

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๖๔,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ มังคุด,แปลงพะพะพันธ์ยาง ปาล์มน้ำมัน

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๒.๔.๑ ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกรต้นแบบ)

๑) ลดต้นทุนการผลิต จากการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปัจจัยการผลิต

๒) เพิ่มผลผลิตและคุณภาพสินค้า ได้ผลผลิตสม่ำเสมอ มีมาตรฐาน ตรงตามความต้องการตลาด

๓) เข้าถึงข้อมูลและตัดสินใจได้แม่นยำขึ้น เช่น ใช้แอปฯ เกษตร ทำให้จัดการแปลงได้มีประสิทธิภาพ

๔) เพิ่มรายได้และกำไร จากการได้ผลผลิตคุณภาพดี และสามารถขายได้ราคาสูง

๕) ลดความเสี่ยงและควบคุมโรค/แมลงได้ทันทั่วทั้ง

๒.๔.๒ ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

๑) เป็นต้นแบบการเรียนรู้ เกษตรกรรายอื่นสามารถนำไปปรับใช้ตามศักยภาพของตนเอง

๒) แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทำให้เกิดเครือข่ายการเกษตรเข้มแข็ง

๓) ยกย่องทักษะเกษตรกรรายอื่น เมื่อเห็นผลจริง จะสนใจให้ล้าลองนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาใช้

๔) ลดความเหลื่อมล้ำทางการผลิต เพราะมีโอกาสเข้าถึงเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ เช่นเดียวกัน

๒.๔.๓ ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

๑) เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง มีผลผลิตคุณภาพสูง สามารถรวมกลุ่มจำหน่ายร่วมกัน

๒) มีแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรใกล้บ้าน

๓) มีการสร้างเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่

๔) สร้างโอกาสในการจ้างงาน ชุมชนมีรายได้หมุนเวียนเพิ่มขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตร การใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมีช่วยลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน น้ำ และอากาศ ลดการสะสมสารพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนในชุมชนและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ

๒) ฟื้นฟูและรักษาคุณภาพดิน ปุ๋ยหมักช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินร่วนซุย มีความอุดมสมบูรณ์ ลดปัญหาดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง และการพังทลายของหน้าดินในพื้นที่เกษตร

๓) ลดปริมาณขยะอินทรีย์ในชุมชน ใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือเศษอาหารมาทำปุ๋ยหมัก ทำให้ลดการเผาหรือการทิ้งขยะที่ก่อให้เกิดมลพิษ

๔) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การทำปุ๋ยหมักช่วยลดการเผาเศษพืชหรือขยะอินทรีย์ซึ่งเป็นสาเหตุของการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕) ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้วัสดุเหลือใช้ในฟาร์ม เช่น มูลสัตว์ ทางปาล์ม

๖) สร้างความยั่งยืนให้ชุมชน ลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรมีรายได้มากขึ้น เป็นการสร้างองค์ความรู้ และส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมร่วมกันในชุมชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

๒) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์

๓) ฟื้นฟูความสมบูรณ์ของดินและระบบนิเวศ เพิ่มอินทรีย์วัตถุและจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน

๔) ลดการปนเปื้อนของทรัพยากรน้ำและอากาศ ปุ๋ยหมักช่วยลดสารเคมีตกค้างที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ได้แก่ สภาพดิน น้ำ และภูมิอากาศ ชนิดพืชและพื้นที่เหมาะสมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ทรัพยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถนำไปขยายผลสู่เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านการเกษตร โดยฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เกษตรกร มีการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ใช้แปลงเกษตรกรเป็นห้องเรียนภาคสนาม ทำให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นของจริง โดยเกษตรกรต้นแบบและทีมงาน ทำหน้าที่เป็นครูเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ให้คำปรึกษา ทั้งการผลิต การลดต้นทุนการผลิต เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่จับต้องได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในพื้นที่ ส่งผลต่อการพัฒนาเกษตรกร และชุมชนอย่างยั่งยืน

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกร เพื่อให้สามารถปรับใช้ในแปลงของตนเอง สนับสนุนการเข้าถึงเทคโนโลยี ตลอดจนทำหน้าที่เป็นช่องทางกลางรับฟังปัญหา ความต้องการ และข้อร้องเรียนจากเกษตรกร หากประธานศพก. ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของชุมชน ซึ่งเกษตรกรในพื้นที่เข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และรวดเร็ว โดยศพก.มีการติดป้ายประกาศ Line กลุ่ม เฟซบุ๊ก เพื่อเผยแพร่ข่าวสารทันสถานการณ์ และเกษตรกรเข้ามารับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ถูกต้องและสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ วิชาการได้ง่ายและมีการนำความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของตนเอง สามารถลดต้นทุนและเพิ่มรายได้

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร ประธานศพก. มีการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติเกษตรกร เรียนรู้ผ่านการจัดทำแปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรเห็นผลลัพธ์ของการใช้เทคโนโลยี เกษตรกรได้เห็นของจริง เกิดความเชื่อมั่นในการนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ศพก.มีการเผยแพร่ ในรูปแบบ แผ่นพับ คู่มือ และข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก ที่เกษตรกรสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

การมีส่วนร่วมกับชุมชน

๑) ศพก. ถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และทำงานอย่างบูรณาการกับเกษตรกรและผู้นำชุมชน โดยการสำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการของชุมชน ซึ่งศพก. มีการรับฟังและสำรวจความต้องการ ปัญหา และศักยภาพของเกษตรกรในชุมชนผ่านการประชุมกลุ่ม การจัดเวทีประชาคม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนกิจกรรมและโครงการส่งเสริมการเกษตรที่ตรงจุด

๒) การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ศพก.สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันตามชนิดของสินค้า ได้แก่ แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน แปลงใหญ่ยางพารา แปลงใหญ่มังคุด แปลงใหญ่ทุเรียน แปลงใหญ่ฝรั่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างอำนาจต่อรองในการผลิตและการตลาด

การมีส่วนร่วมกับหน่วยงาน

๑) ศพก.ทำงานร่วมกับหน่วยงานแผนงาน ศพก. ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ตะกั่วป่า สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา สถานีวิจัยและพัฒนาเกษตรจังหวัดพังงา สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพังงา และกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ ศพก.เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกร รวมถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆกับหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา

๓) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างศพก. ชุมชน และหน่วยงาน ซึ่งนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็งและยั่งยืนในการพัฒนาภาคเกษตรของท้องถิ่น

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) มีบทบาทเป็นวิทยากรและผู้ถ่ายทอดความรู้ ให้กับเกษตรกร

๒) การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ประธานศพก.ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อขอรับการสนับสนุน และแลกเปลี่ยนข้อมูลและการบูรณาการแผนงานร่วมกัน

๓) สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ซึ่งมีบทบาทในการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน เช่น โรงงานรับซื้อปาล์มน้ำมัน เพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางการตลาดที่หลากหลาย

๔) การเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา โดยการประสานงานกับสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อนำความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมใหม่ๆ มาถ่ายทอดให้กับเกษตรกร รวมถึงการขอคำปรึกษาและแก้ไขปัญหาตามหลักวิชาการที่ซับซ้อน

๕) การสร้างเครือข่ายเกษตรกร โดยมีส่วนร่วมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเกษตรกร ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้ดำเนินงานในฐานะศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือว่าเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ด้วยบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกหลักที่ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชนให้ก้าวหน้าและยั่งยืน ความภาคภูมิใจนี้เกิดจากผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและคุณค่าที่ ศพก. ได้สร้างขึ้นให้กับเกษตรกรและชุมชนโดยรวม

๑) การเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางองค์ความรู้

ความภาคภูมิใจแรกคือการที่ ศพก. ได้รับการยอมรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์กลางองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญของชุมชน เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษา, แลกเปลี่ยนประสบการณ์, และรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและเกษตรกรต้นแบบได้โดยตรง ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับการผลิตและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

๒) การยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

การที่เกษตรกรได้นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้ในการผลิต ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น, มีคุณภาพดีขึ้น, และต้นทุนการผลิตลดลง ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มรายได้และความมั่นคงในอาชีพ ความภาคภูมิใจจึงเกิดขึ้นเมื่อได้เห็นเกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น, มีความสุขมากขึ้น, และสามารถพึ่งพาตนเองได้

๓) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ศพก. ไม่ได้เพียงแค่พัฒนาเกษตรกรรายบุคคล แต่ยังส่งเสริมการรวมกลุ่ม, การสร้างเครือข่าย, และการทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคี, ความร่วมมือ, และการพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างชุมชนเกษตรที่เข้มแข็งและยั่งยืน ความภาคภูมิใจจึงอยู่ที่การได้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

๔) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักวิชาการและเทคโนโลยีที่ยั่งยืน เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์, การลดการใช้สารเคมี, การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ, และการอนุรักษ์ดิน ทำให้ ศพก. มีส่วนช่วยในการรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ความภาคภูมิใจจึงเกิดขึ้นเมื่อได้เห็นพื้นที่เกษตรมีความอุดมสมบูรณ์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

๕) การเป็นกลไกขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐ

ศพก. ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการต่างๆ ของภาครัฐไปสู่การปฏิบัติจริงในระดับพื้นที่ ทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากโครงการสนับสนุนต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ความภาคภูมิใจจึงอยู่ที่การได้เป็นส่วนหนึ่งในการทำให้เกษตรกรเข้าถึงโอกาสและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเต็มที่

๖) การสร้างเกษตรกรต้นแบบและผู้นำการเปลี่ยนแปลง

การที่ ศพก. ได้พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้ความสามารถและเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเพื่อนเกษตรกรรายอื่นๆ ถือเป็นการภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างผู้นำที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไป

๗) การได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่น

ความภาคภูมิใจสูงสุดคือการที่ ศพก. ได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากเกษตรกร, ชุมชน, และหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำเร็จและคุณค่าของการดำเนินงานที่ผ่านมา

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๖ ตำบลบางไทร
- ตำแหน่ง ประธานสภา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร
- ตำแหน่ง ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านในปี
- ตำแหน่ง ประธานกองทุนสวัสดิการตำบลบางไทร และตำบลตำตัว

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

- อุทิศเวลาส่วนตัวเพื่อทำงานให้ชุมชน แม้จะกระทบต่อเวลาในการประกอบอาชีพหรือครอบครัว
ลงพื้นที่ พบปะเกษตรกร ดูแล แก้ไขปัญหา

- ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ตนเองมี โดยไม่หวังวิชา จัดกิจกรรมฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้เพื่อนเกษตรกร

- ใช้พื้นที่ทำการเกษตรของตนเองเป็นแปลงเรียนรู้ของชุมชน สนับสนุนค่าใช้จ่ายหรืออุปกรณ์บางส่วนเพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุผล

- ทำหน้าที่ประสานงานหน่วยงานราชการกับเกษตรกรในพื้นที่ช่วยแก้ไขปัญหาของเกษตรกรแม้จะไม่ใช่เรื่องส่วนตัว ยอมรับแรงกดดันจากการทำงานเพื่อประโยชน์ของคนส่วนใหญ่

- ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และโปร่งใสไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว แต่คำนึงถึงการพัฒนาชุมชนและเกษตรกรในพื้นที่เป็นหลัก

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยัน อดทน เรียนรู้ ปฏิบัติ นำสู่ความสำเร็จ

..... ยึดหลักการทำงานด้วยความขยัน อดทน ใฝ่เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริง จนนำไปสู่ความสำเร็จที่สร้างประโยชน์แก่ตนเอง เกษตรกร และชุมชน”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑.๑ นางสาวอัจฉรา นพรัตน์	เกษตรอำเภอตะกั่วป่า
๑.๒ นายมาโซ สมะแอ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ
๑.๓ นายสราวุธ งานสินโสภณ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๑.๔ นางสาวชลิตา นิมวารี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ กำหนดประเด็นและเป้าหมาย

ระบุสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เช่น การบริหารจัดการกลุ่ม, การลดต้นทุนการผลิต, การใช้เทคโนโลยี, การประสานงานกับหน่วยงานรัฐ

๒.๒ เก็บข้อมูลและประสบการณ์

รวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติจริง (สิ่งที่ทำสำเร็จ-สิ่งที่เป็นปัญหา)

ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (ผลผลิต, รายได้, ต้นทุน) และเชิงคุณภาพ

๒.๓ วิเคราะห์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

วิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จและอุปสรรค

๒.๔ สังเคราะห์บทเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) – สอบถามประธาน ศพก. และผู้เกี่ยวข้อง
- การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) – แลกเปลี่ยนระหว่างคณะกรรมการ ศพก.
- การเล่าเรื่อง) – ใช้ประสบการณ์ตรงเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
- SWOT Analysis – วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคจากการทำงาน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๓.๑.๑ ปัญหา/อุปสรรค

๑) ประธานศพก. ขาดทักษะในการถ่ายทอดประสบการณ์อย่างเป็นระบบบางครั้งเล่าเป็นประสบการณ์เฉพาะตัว ทำให้ยากต่อการสรุปเป็นองค์ความรู้

๒) ไม่มีเวลาดลงพื้นที่ในการไปถอดบทเรียน เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีหลายภารกิจ

๓.๑.๒ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑) พัฒนานองค์ความรู้ให้ประธาน ศพก.

- จัดอบรมหรือเวิร์กช็อปการถอดบทเรียนและการใช้เครื่องมืออย่างง่าย (เช่น AAR,

Storytelling)

๒) สร้างทีมสนับสนุน

- แต่งตั้งคณะทำงาน/นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ช่วยบันทึก วิเคราะห์ และสังเคราะห์

บทเรียน

- ส่งเสริมให้คณะกรรมการ ศพก. ร่วมกันช่วยถอดบทเรียน ไม่ให้ภาระตกอยู่ที่ประธานเพียงคน

เดียว

๓) ใช้เครื่องมือที่เข้าใจง่ายและเหมาะสม

- เน้นเครื่องมือสั้น กระชับ เข้าใจง่าย เช่น AAR, การเล่าเรื่อง, Mind Mapping
- เลือกใช้ให้เหมาะกับบริบทของชุมชน ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

๔) สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยน

- จัดเวทีให้เกษตรกรทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็น
- ใช้วิธีการเล่าเรื่องและการสนทนากลุ่มที่ไม่เป็นทางการ เพื่อลดความเกร็ง

๕) จัดเก็บและเผยแพร่อย่างเป็นระบบ

- สรุปเป็นเอกสาร, สไลด์ หรือแผ่นพับ เพื่อเผยแพร่ให้ชุมชน
- ใช้สื่อดิจิทัล เช่น เพจ ศพก. หรือกลุ่มไลน์ชุมชน เพื่อกระจายความรู้

ภาคผนวก

